

บัณฺทิตตํ อังกรมตํ

โลกอันชวนาเข้าไปไม่ยั้งยั้ง โลกไม่มีผู้ต้านทาน
ไม่เป็นใหญ่เฉพาะตน โลกไม่มีอะไรเป็นของตน จำต้องละ
สิ่งทั้งปวงไป โลกบกพร่องอยู่เป็นนิตย์ไม่รู้จักอิม เป็นทาส
แห่งตัณหา ดูกรมหาบพิตร ธรรมุทเทส ๔ ข้อนี้แล พระผู้มี
พระภาคพระองค์นั้น ผู้ทรงรู้ ทรงเห็น เป็นพระอรหันตสัมมา-
สัมพุทธเจ้าทรงแสดงแล้ว ที่อาตมภาพรู้เห็นและได้ฟังแล้ว
จึงออกจากเรือน บวชเป็นบรรพชิต

บัณฑิตต้องอบรมตน

๕๓

ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย เป็นอันตรายต่อการดำเนินชีวิตในวัฏสงสาร ตลอด ๔๕ พรรษาของพระบรมศาสดาที่ทรงปฏิบัติพุทธกิจ สั่งสอนเหล่าเวไนยสัตว์ให้ได้บรรลุธรรม โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบาก ท่านทรงแนะนำให้ชาวโลกดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท ให้เห็นทุกข์เห็นโทษในการเกิดว่าเป็นทุกข์ ทรงสอนให้เราแสวงหาหนทางพ้นทุกข์ ด้วยการทำความเพียรฝึกฝนอบรมใจ ยกตนขึ้นสู่หนทางพระนิพพาน ความตายเป็นสิ่งที่ทุกชีวิตจะต้องพบเจอต่างกันแต่เช้าหรือเร็วเท่านั้น ดังนั้น เราต้องดำรงชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท สั่งสมแต่คุณงามความดี หมั่นเจริญสมาธิภาวนา ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ในที่สุดเราจะมีที่พึ่งภายใน คือ พระธรรมกาย กันทุกคน

มีวาระพระบาลีใน มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ ว่า

“โลกอันชรานำเข้าไปไม่ยั่งยืน โลกไม่มีผู้ต้านทาน ไม่เป็นใหญ่เฉพาะตน โลกไม่มีอะไรเป็นของตน จำต้องละสิ่งทั้งปวงไป โลกบงกพร่องอยู่เป็นนิตย์ไม่รู้จักอัม เป็นทาสแห่งตัณหา ดูกรมหาบพิตร ธัมมุตเทส ๔ ข้อนี้แล พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น ผู้ทรงรู้ ทรงเห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงแล้ว ที่อาตมภาพรู้เห็นและได้ฟังแล้ว จึงออกจากเรือน บวชเป็นบรรพชิต”

บันทึกต้องอบรมตน

๕๔

การออกบวชเป็นหนทางที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้น ทำให้เรามีโอกาสศึกษาพระธรรมคำสอนอันบริสุทธิ์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นหนทางลัดที่จะนำพาตัวเรา ก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิตได้อย่างรวดเร็วที่สุด การตัดสินใจบวชอย่างมีเป้าหมาย เพื่อสลัดออกจากกองทุกข์ และกระทำพระนิพพานให้แจ้ง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยากในโลก เพราะผู้บวชจะต้องมีคุณสมบัติที่ครบถ้วนบริบูรณ์ ต้องเป็นชาย ไม่พิการพิการ มีศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย และต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง จึงจะได้บวช

*ดังเรื่องของ **พระรัฐบาลเถระ** ที่ได้รับฟังธรรมจากพระบรมศาสดา แล้วสามารถสอนตนเองว่า “ฆราวาสช่างคับแคบ เป็นทางมาแห่งธุลี บรรพชาเป็นทางปลอดโปร่ง ผู้อยู่ครองเรือนจะประพฤติพรหมจรรย์ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์โดยส่วนเดียว ประดุจสังข์ขัด ไม่ใช่ของทำได้ง่าย ทางที่ดีเราควรจะปลงผมและหนวด นุ่งห่มผ้ากาสาวพัสตร์ ออกบวชเป็นบรรพชิต” ท่านอยากบวชมากแต่พ่อแม่เกรงว่าจะไม่มีผู้มาสืบสกุล จึงไม่ยอมให้ท่านบวช ท่านมุ่งมั่นถึงขนาดยอมอดข้าว จนพ่อแม่เห็นใจ

บัณฑิตต้องอบรมตน

๕๕

ต้องยอมอนุญาตให้บวช ครั้นบวชแล้วก็ตั้งใจปฏิบัติตามพระธรรมวินัย อย่างเคร่งครัด มุ่งฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ในที่สุดท่านก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

สมัยหนึ่ง พระราชาตรัสถามว่า “ท่านรัฐบาลผู้เจริญ คนส่วนใหญ่ออกบวชเพราะว่าแก่ชรา อยากมีที่พึ่งทางใจ เพราะความเจ็บไข้ได้ป่วยบ้าง เพราะเสื่อมจากโภคสมบัติบ้าง จึงอยากมาอาศัยพระศาสนา และเสื่อมจากญาติบ้าง เมื่อเห็นว่าจะไม่มียี่เพ็ง จึงพากันออกบวช แต่ท่านไม่ได้มีความเสื่อมเหล่านั้นเลย แล้วทำไมถึงออกบวชเป็นบรรพชิตเล่า”

พระรัฐบาลเถระได้ถวายพระพรว่า “มหาบพิตร พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงแสดงอัมมทเทส ๔ ข้อไว้ว่า

๑.โลกอันชรานำเข้าไปไม่ยั่งยืน

๒.โลกไม่มีผู้ต้านทาน ไม่เป็นใหญ่เฉพาะตน

๓.โลกไม่มีอะไรเป็นของตน จำต้องละสิ่งทั้งปวงไป

๔.โลกบกพร่องอยู่เป็นนิตย์ไม่รู้จักอ้อม เป็นทาสแห่งตัณหา เมื่ออาตมารู้เห็นและได้ฟังแล้ว จึงออกบวชเป็นบรรพชิต”

จากนั้นพระเถระก็ได้เมตตาอธิบายเพิ่มเติมว่า “เมื่อพระองค์ยังหนุ่ม เป็นผู้มิพระพละกำลังดี จะเสด็จไปไหนก็สะดวก

บัณฑิตต้องอบรมตน

๕๖

สำคัญตว่ามีอำนาจ ไม่มีใครสู้ได้ แต่ปัจจุบันอายุย่างเข้า ๘๐ แล้ว ร่างกายทรุดโทรมลงมาก เหมือนไม้ใกล้ฝั่ง จะสู้รบปรบมือกับใครก็ไม่ได้ เพราะความชราเข้ามาเยือน โลกนี้ถูกชรานำไปเช่นนี้แหละ

โลกไม่มีผู้ต้านทาน ไม่เป็นใหญ่เฉพาะตน หมายถึงว่า เมื่อถึงคราวจะตาย แม้จะมีหมู่ญาติแวดล้อมมากมาย ก็ไม่มีใครจะมาช่วยแบ่งเบาทุกข์เวทนาที่เกิดขึ้นให้ได้ มาคนเดียวก็จำต้องไปเพียงคนเดียว

โลกไม่มีอะไรเป็นของตน จำต้องทิ้งสิ่งทั้งปวงไป คือ เมื่อก่อนอาจเป็นผู้ร่ำพร้อมด้วยสมบัติมากมาย ครั้นตายไปแล้ว สมบัติก็เอาติดตัวไปไม่ได้ มาตัวเปล่าก็ต้องไปตัวเปล่า

โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิตย์ เนื่องจากมนุษย์มีความปรารถนาไม่มีที่สิ้นสุด เพราะกิเลสตัณหาเป็นเครื่องทำให้ใจเกิดความทะยานอยาก การจะให้ได้ทรัพย์สินมาง่ายๆ ด้วยความซื่อลัถย์สุจริตนั้นเป็นเรื่องยาก ต้องฝึกศีล ทำบาปกรรมและเกิดเป็นวิบากอันเผ็ดร้อนในอนาคต ดูก่อนมหาบพิตร อาตมภาพรู้เหตุนี้จึงออกบวช ความเป็นสมณะ เป็นข้อปฏิบัติอันไม่ผิด เป็นคุณประเสริฐแท้”

บัณฑิตต้องอบรมตน

๕๓

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า เป้าหมายการบวชที่แท้จริง คือ ทำอสังกิเลสให้หมดสิ้น เพื่อจะได้หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง หากจะถามว่า บวชแล้วได้อะไรบ้าง พรรณนากันในระยะเวลาสั้นๆ คงไม่หมด พระโพธิสัตว์ได้สละทรัพย์สมบัติมากมาย ออกบวชมานับภพนับชาติไม่ถ้วน เพราะท่านรู้ว่าการบวชเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต ตัวของผู้บวชเอง หากบวชแล้ว ได้ครูบาอาจารย์ที่ดีคอยแนะนำพร่ำสอน คอยเป็นยอดกัลยาณมิตรให้ ก็จะได้ประโยชน์มากกว่าที่คาดหวังไว้ กระทั่งได้ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ นิพพาน

การบวชเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น ทั้งทางกาย วาจาและใจ เพราะศีลจะเป็นกรอบที่คอยควบคุมให้เราไม่ทำอะไรตามใจ หรือหากออกมาใช้ชีวิตทางโลก ย่อมจะสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ง่าย เป็นกัลยาณมิตรให้กับตนเองและครอบครัวได้ด้วย คนที่เคยบวชจะไม่ตกอยู่ใต้อำนาจกิเลส แม้จะดำเนินชีวิตเหมือนชาวโลกทั่วไป แต่ก็สามารถยกใจให้อยู่เหนือโลกได้ เพราะได้รู้จักเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิตแล้ว

เป้าหมายแรก คือ รู้ว่าเกิดมาแล้วต้องขยันทำมาหากิน ประกอบสัมมาอาชีพะ คบคนดี และสั่งสมบุญไม่ให้ขาด ไม่

บัณฑิตต้องอบรมตน

๕๘

ทำบาปอกุศล ทำแต่คุณงามความดี อันจะส่งผลให้ได้บรรลุปะ
หมายต่อไป คือ ละโลกแล้วได้ไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์
จะไม่พลัดไปตกในอบายภูมิ เมื่อหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเรื่อยไป
ย่อมจะส่งผลให้ได้บรรลุปะหมายสูงสุด คือ ได้บรรลุมรรคผล
นิพพาน เพราะฉะนั้น การบวชจึงเป็นทางลัดที่สุดในการฝึกฝน
ตนเอง และเพิ่มพูนคุณธรรมความดีให้เกิดขึ้นในใจ จะได้บุญที่
ตามส่งผลต่อไปในภพหน้า ทั้งแก่ตนเองและบิดามารดาของเรา
เป็นการตอบแทนพระคุณท่าน ตามแบบอย่างของนักปราชญ์
บัณฑิต

นอกจากการบวชจะเป็นการให้โอกาสแก่ตัวเราเอง
ที่จะได้สั่งสมบุญอย่างเต็มที่แล้ว ยังเป็นการตอบแทนพระคุณ
บิดามารดาผู้ให้กำเนิดเราอีกด้วย มารดาบิดานับเป็นบุคคลที่มี
พระคุณอันยิ่งใหญ่ต่อเรา ท่านได้ให้กำเนิดกายเนื้อ เป็นต้นแบบ
ทั้งทางกายและทางใจ ทำให้เรามีโอกาสสร้างความดี จึงจำเป็น
อย่างยิ่งที่เราจะต้องหาโอกาสตอบแทนคุณท่านเช่นนี้ ย่อมได้
ชื่อว่าเป็นลูกยอดกตัญญู

ในอดีต ชาวพุทธถือกันว่า ลูกชายบวชให้พ่อแม่ นับ
เป็นการตอบแทนพระคุณที่ท่านได้เลี้ยงดูเรามาจนเติบโตใหญ่
ให้พ่อแม่ได้เห็นผ้าเหลือง แม้จะบวชได้เพียงไม่กี่วัน ก็นับ

บัณฑิตต้องอบรมตน

๕๕

เป็นความภาคภูมิใจของพ่อแม่ที่รอคอยวันนี้มานาน พ่อแม่บางคนเมื่อรู้ว่า ลูกชายมาขออนุญาตว่า “จะบวชให้พ่อแม่” ก็ปลื้มอกปลื้มใจมาก ถึงขนาดจัดงานบวชใหญ่โต เพราะความภาคภูมิใจที่จะได้เห็นลูกเป็นพระเป็นสามเณรนั่นเอง

ในช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อน เป็นโอกาสที่เยาวชนไทยจะได้ใช้เวลาที่เสียไปกับการเที่ยวเตร่เฮฮาสนุกสนานไปวันๆ มาทำชีวิตให้มีคุณค่าขึ้น ด้วยการฝึกฝนอบรมตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม มาศึกษาธรรมปฏิบัติเจริญสมาธิภาวนา ด้วยการเข้าร่วมโครงการอบรมธรรมทายาทภาคฤดูร้อน หลวงพ่ออยากเชิญชวนเยาวชนทั้งหลายให้มาอบรมกัน จะได้ยังความปลื้มปิติให้เกิดขึ้นกับคุณพ่อคุณแม่ที่รักของเรา ส่วนท่านหญิงแม้จะไม่ได้บวช ก็ยังมีการอบรมธรรมทายาทหญิง มาฝึกตนสมาทานศีล ๘ ฝึกสมาธิเจริญภาวนา เป็นคนดีที่โลกต้องการ เป็นบัณฑิตนักปราชญ์ผู้มีความรู้คู่คุณธรรมกันทุกคน

